

terroses de Berrugat, munta una punyent malenconia», *Silèn* (xix, O. C., 102b13). D'aquesta acc. es degué passar a la de *timpa* 'allau', usada pel pallarès Virós (a penes cal rebutjar l'etim. *tympanum* d'*AlcM* inadeguada pel sentit i impossible fonèticament) i a *timpa* 'marge format amb sorra arran de les ones per un temporal', que troba *AlcM* a SFGuixols.

El mot és viu avui a quasi tot el domini català, en general en la forma amb *-b-*, i molt viu sobretot en els Pirineus, les Illes i entorn de l'Ebre. Ja al mig del Ross.: «Les *Timbes*», partida del NE. de Pontellà (cap a la ratlla de Cànoes); «De la Barraca d'En G. també en diuen *La Timba* perquè és la vora de la *timba* del riu Brugent» Amer, 1964. Cap al centre del Princ. es parla molt de les *timbes* de la Serra de Busa, de Sant Llorenç del Munt, de Montserrat, del Montsant etc.

A l'Alt Gaià, una dona ensenyant-me de lluny el camí: «veieu aquell *timba*?» (crec que ho digué en masc., no ho asseguro, cas únic, però podria ser, per analogia de *cingle*, St. Magí de Brufaganya (1927). Abundà en el Priorat i cap a l'Ebre, i des d'allà al Sud, més especialitzat que enlloc en l'aplicació a marges d'un curs d'aigua o vessants abruptes d'un barranc: «allà hi ha una *timbe* que en diuen la *Timba de la Canaleta*», més enllà «La *Timba 'l Gando*», tots dos, 25 precipicis; una altra vegada, un vessant força escarpat però transitible: «una 'font' que s'escorria en una *timba*» que fa el Bc. de la Raora en El Masroig; de nou a Gratallops (1935). I va seguint pel Maestrat: «precaució, que igual se podia abornà per una *timbe*» (St. Rafel); «Les *Timbes*» partida de La Jana; vora del riu, «de la mateixa *timbe* rage àiua, a les Gotellades» Canet lo Roig (1961); «La *Timba*» o «La *Timba rōza*» a la ribera de la Salzadella (1961). Quant a Menorca m'expliquen que ho diuen al Migjorn Gran però 35 *pâyà* a Ciutadella (1974).

Però la forma antiga amb *-p-* a la manera d'Ausiàs encara la trobem ben viva a molts punts. En el Sud només a la costa del Maestrat. «Ací tenim plaia, però ja no n'hi ha a X., i d'allí endavant, tot són *timpez* altes» Vinaròs (1961). En el Nord això té molta més extensió.

Començant en el Rosselló oriental; allà on es llança Saurimonda, la malaurada amant de Guillem de Cabestany: el gran balç al Nord de la Torre entre Castellrosselló i la Tet, m'anaven detallant llocs «dalt de la *timpa*», «a mitja *timpa*» --- (1960). *La Timpa* és el nom d'uns camps a la vora de la Muga, riu avall de Vilanova, on a causa d'un terraplè de contenció del riu hi ha un rost i elevat marge de 2 a 3 metres; *Les Timpes* a Torroella de Fluvià vora el riu; *timpa* a l'Escala; *timpa* escriví VCatalà a Torroella de Montgrí, i ja n'hem vistos testimonis a StFeliu de Guixols i al Pallars Sobirà; en fi, *estimpar-se* fins ben a prop de Bna. per 'caure d'una paret, d'un pendent o d'un cingle' a Cardedeu (*BDC* xvii, 116). Vegeu infra, en els derivats.

I hi ha un mot que té ben bé les aparences de serho: **timbal*, seria com *timbera*. L'he sentit a l'alt Empordà i d'allà cap a Cerdanya. «No vagi per aquells

timbals» Biure, «veu, sota aquests *timbals*?» Boadella (1939); «després d'aquell *timbal* ---» Toses (1935); «no, no és cap *timbal*, hi ha un xic de coma ---» Portè (1959). Però hi ha una altra forma *timbaus*, *-bau*, més al NE., i més coneguda, que així no s'explica. «Rodolem com un tro, sus de la carretera / --- / deme(s)t dels clots, de les roderes, / tot arran de les termeneres [fites de vorera vial], / a vora dels *timbaus*, dessús dels pedreguers, / al galop!», Saisset (*Perpiny.*, 90, glossat «afrau»; = *Catal. d. R.*, 30).

I escoltem el gran poeta, quan tot pujant cap al Canigó, per la vall de Cadi: «Si vols oir la cançó desapresa / i perdurable, i si el teu cor desert / sent com un glaç l'ombra de la tristesa, / un corriol t'aviarà al Coll Verd; / i ja veuràs que si aixís s'anomena / és perquè tot s'hi arrela i tot s'hi plau; / una invisible mà sempre t'hi mena: / no fessis rellicada en el *timbau*; / una fulleta canta ---», JSebPons (*Canta-Perdiu*, 106, trad. «précipice»). AntCayrol el glossa «estimball, abisme» (*Cont. Cerd.*, 27); «*timbau* m. i *timba* f. précipice», Jampy, *Lliris* --- *Canigó*, gloss.; i Casepnce ho posava amb *-s* en el singular: «gayre poc se n'és faltat que caygués dins un *timbaus*», *Contes Vallespirencs* VIII.

No pas a tort, car aquí tenim l'explicació d'aquest fals derivat: ve d'un encreuament de *timba* amb el sinònim *BALÇ*, pron. *bauç* segons l'antiga fonètica del Nord rossellonès, però amb *-l-* en cat. or.; o d'un pl. en *-uç*: com que en ross. ant. hi havia plurals invariables en els mots en *-s* (*los cors* 'els cossos', *VidesR* I, 15, § 21; *LleuresC*, 312, § 36a), de l'antic plural *los timbau(ç)s*, *-bal(ç)s*, es va extraure un singular analògic *timbau*, *-bal*.

Avui, en efecte, se sent com a singular en *-au*: «Gorg del *Timbau*» a Arboçols (1960); de les estranyes figures minerals anomenades «Els Quatre Sants» creades per l'erosió, em deien a Vinça: «són *timbaus* que s'hi han fet amb les aigües» (1959). L'àrea del mot continua per l'Arieja: *timbal* a La Bastide de Serou, i fins a Massat, glossat «pente abrupte» (*Bouts dera Mou.* ix, 95; VIII, 83); Rohlf's apuntava «*timbál*: précipice, pente très abrupte» a Sorjat, Auzat, Gourbit i Saurat (*RLiR* VII, 140). I per l'Aude, escrit *Timbaud* nom d'una «bergerie» de Fourtou; on des de la forma analògica en *-al* se n'ha format un dim. plural a Rivel, *Les Timbalous*, montagne (Sabarthès, *Dict. Top.*). En efecte l'ALGc. confirma *timbál* «précipice» a Saurat i a la Bastida de S. (III, 787; IV, 1104), però ja no més a l'O., per tant no és gascò. I és sabut que a l'Alt Arieja es conserva la *l* en totes les posicions, no canviada en *g*, mentre que tota *l* implosiva es vocalitza, en gascò, fins als últims confins.

Tenim dificultat a explicar-nos el perquè del duplicat de *timpa* amb *-b-*, *timba*. Essent aquell l'antic en català, i la forma general a tots els altres països, un canvi de *-mp-* en *-mb-* no s'explicaria segons la fonètica catalana (com a fonètic això no succeïx més que en basc, i en escassos punts del gc. del SO. i del Sud), fet ben estrany al català; d'altra banda *-mb-* és una combinació sempre canviada en *-m-* en la nostra